ASPECTE SEMANTICO-FUNCȚIONALE ALE SIMBOLULUI SOMATIC ÎN TEXTUL BIBLIC

Magdalina BANTEA
Universitatea de Stat din Moldova

Rezumat: Articolul descrie aspecte semantico-funcționale ale simbolului somatic reflectate în textul biblic prin prisma conceptelor emotive și relevă importanța funcției pragmatice a simbolului somatic în cadrul expresiei biblice, care fuzionează cu funcția estetică reprezentată de dimensiunea stilistică și demonstrează multifuncționalitatea și universalitatea simbolului somatic în context biblic.

Cuvinte-cheie*: simbol somatic, emoție, expresie biblică, funcție pragmatică, funcție estetică, imaginar social, universalitate lingvistică.*

Abstract: The article represents semantic-functional aspects of the somatic symbol reflected via emotional concepts in the biblical text, reveals the importance of pragmatic function in the somatic symbol within biblical expression, which is interconnected with aesthetic function represented by stylistic dimension and demonstrates multifunctionality and universality of the somatic symbol in biblical context.

Keywords*: somatic symbol, emotion, biblical expression, pragmatic function, aesthetic function, social imagery, linguistic universality*.

Pentru acest studiu au fost selectate din limbile engleză, română, franceză, italiană câte 20 de expresii sintagmatice ce vizează simbolul somatic și redau concepte emotive precum: tristețe, bucurie, disperare, ură, rușine, furie, supunere, docilitate, frică, angoasă, responsabilitate, neliniște, modestie, putere, bunăcredință, curaj, încredere în sine, necaz, suferință, grijă, mândrie, elogiere.

Metodologia de cercetare aplicată în investigație este fundamentată pe semantica generativă a lui N. Chomsky și pe conceptul de universalii ale limbajului al lui E. Coșeriu, care impun drept preferențial studiul facultății limbajului uman exprimat la nivel generativ. Au fost abordate: 1. analiza semică sau **componențială,** care este întemeiată pe corelația dintre hiperonim și hiponim, și 2. analiza **comparativă** a aspectelor semantico-funcționale în cadrul interacțiunilor multiculturale, indispensabilă pentru stabilirea autenticității simbolului somatic în contextul unor culturi diverse.

Comunicarea reprezintă procesul de a formula și de a transmite anumite informații în manieră verbală sau non-verbală anumitor interlocutori prin prisma diverselor limbaje. Iar „limbajul este o formă specială de comunicare între oameni, fără de care nu poate fi concepută nici existența omului ca ființă socială, nici existența societății însăși. Limba reprezintă diverse modalități de exprimare

în anumite contexte și/sau domenii, iar aceste variații sunt numite stiluri sau limbaje. Astfel, s-a identificat un limbaj cu triplă pondere: religios/bisericesc/biblic, fiecare sublimbaj fiind individualizat cu anumite trăsături distinctive" [1, 92] .

Cartea Cărților reprezintă temelia gândurilor, a ideilor, a conceptelor, a reprezentărilor umane din cele mai vechi timpuri și până în prezent. Zicerile, poveștele, învățăturile *Cărții* nu au încetat să ne frapeze prin clarviziune și înțelepciune, rămânând actuale de-a lungul mileniilor.

Simbolul somatic, fiind unul dintre cele mai simple unități ale vorbiri, este un element indispensabil în scrierile biblice, fenomen demonstrat atât la nivel calitativ (analitic), cât și cantitativ (statistic, sintetic). Pentru a descrie simbolul somatic în scrierile biblice, ar trebui mai întâi să definim limbajul biblic și să distingem câteva elemente-cheie care îl caracterizează.

„Limbajul biblic, cel mai vechi și conservator, se caracterizează printr-o normă specifică, în raport cu celelalte variante ale limbajului religios, reprezentând o adevărată sursă și „cauză" a celorlalte sublimbaje" [2, 20-21] . Concludem faptul că scrierile bibice posedă trăsături rigide, statornice ale limbajului, și sunt stabilite de către o convenție universală.

Psaltirea proorocului David este o scriere biblică cu dublă adresare către interlocutorul particular/forța divină și interlocutorul universal/omenire, constituind un exemplu vădit de necesitate și întrebuințare a simbolului somatic în exprimarea stărilor emoționale de necaz [-], suferință [-], supunere, rușinare [-], supărare [-], grijă [+], mândrie [+], elogiere [+] și bucurie [+] dedicate lui Dumnezeu și umanității.

Un exemplu de venerare profundă a lui Dumnezeu întâlnim în Psalmul 3.3 *Iar Tu Doamne, sprijinitorul meu eşti, slava mea şi Cel ce înalţi capul meu (ro)* [3, 565] /*But thou Lord, art my shield, my glory and the-uplifter of my head (eng.)* [5, 36] /3.4*Mais toi, ô Éternel! tu es mon bouclier, Tu es ma gloire, et tu relèves ma tête (fr.)* [4, 1] /*3.4Ma tu, Signore, sei chi mi accoglie, la mia gloria e colui che solleva il mio capo (it.)* [6, 482], în care simbolul somatic *capul,* în calitate de sinecdocă, reprezintă starea emoțională de *mândrie* redată prin *modestie* (capul fiind înălțat de Dumnezeu)*, înțelepciune, putere, voință* și *curaj,* exprimată prin gestualitate conotativă, care posedă pondere pozitivă [+] și exercită un multiplu impact emoțional asupra interlocutorului prin fuzionarea semnificațiilor abstracte (modestie [+] putere [+], bună-credință [+], curaj [+], încredere de sine [+], sentiment de siguranță [+], continuitate a neamului [+]) cu conceptele concrete (corp, ochi, frunte, neam, popor) spre crearea anumitor imagini de amploare complexă și multifuncțională. Aici este oportun să menționăm un exemplu contrastiv de expresie somatică sinecdotică, oferit de Dicționarul explicativ al limbii române, *cu capul plecat* [7, 7] care reprezint starea emoțională *rușine, smerenie, ascultare, docilitate* [+] exprimată prin prisma semioticii gestuale 1.

pasive-conotative sau 2. active-denotative și inspiră atitudinea umilă și smerită a omului în fața divinității. Varianta engleză oferă expresia frazeologică *keep your head down* [11, 2], cu semnificația *a evita atragerea atenției asupra ta.* Varianta franceză de exprimare ne oferă expresia frazeologică *la face contre la terre (cu* fața la pământ) [8], fapt ce specifică excesul de umilitate, prosternare și smerenie, semnificație întâlnită și în varianta italiană *chinare, abbassare la testa (accetare un'umiliazione)* [9, 1093] . Această expresie frazeologică o întâlnim integrată în aforismul *capul plecat, sabia nu-l taie* utilizată de cronicarul I. Neculce vorbind despre pacea încheiată dintre A. Cantemir și Polonia [10] . Ulterior, David explică și justifică acest curaj donat de forța divină specificând altă venerare: 3.7...*ca Tu ai bătut pe toți ce-mi vrăjmașuiesc mie în deșert; dinții păcătoșilor ai zdrobit* [3, 566] */...colpisci sulla guancia tutti i miei nemici, manda in frantumi i denti degli empi (it.)* [6, 482] /*Car tu frappes à la joue tous mes ennemis, Tu brises les dents des méchants* [4] /*for all mine enemies thou hast sroke upon the cheek-bone and teeth of the ungodly thou hast broke (eng.)* [5, 36] în care simbolurile somatice-sinecdocă *obrazul și dinții* [-], poartă pondere negativă și apropriază funcții abstracte (putere, răzbunare, răutate, mândrie [-], minciună, înșelătorie etc.) și pot însuși calitatea oricărui somatism, corpului integral, poporului sau culturii. Este oportun să amintim aforizmul somatic *dinte pentru dinte/dent pour dent (fr.)/dente per dente (it.)* [-] care în cultura engleză este perceput în unitatea frazeologică *eye for eye/ochi pentru ochi* [-], care posedă conotație negativă și reprezintă starea emoțională de *răzbunare* [-], *vendetă* [-], *revendicare* [-], *rea-voință* [-]. Aici *dinții* are conotație negativă. Corpul uman posedă o pereche de dinți:1. de lapte, care sunt fragili și simbolizează păcatele tinereții *iertate de Dumnezeu pentru necunoaștere*; 2. de os, care sunt mai durabili însă, odată picați, nu mai pot fi restabiliți decât în mod artificial, aceasta simbolizând că nu orice păcat poate fi răscumpărat.

Proorocul David urmează cu o altă dojană către persoanele care săvârșesc păcate sau nebinevoitoare: *4.2 Fiii oamenilor, pâna cand grei la inima (ro.)* [-] ? *Pentru ce iubiți deșertăciunea și căutați minciuna?* (ro.) [3, 566] /*4.3 Fils des hommes, jusques à quand ma gloire sera-t-elle outragée? Jusques à quand aimerez-vous la vanité, Chercherez-vous le mensonge? (fr.)* [4] /*Ye son of men, my glory turn to shame how long will you love vanity and still deceit pursue? (eng.)* [5,p.37] /*O, figli d'uomo, fino a quando la mia gloria terrete in obbrobrio, amerete la vanita, ricercherete la menzogna? (it*.) [6, 482], definindu-i mincinoși și deșerți, cu expresia somatică *grei la inimă* [-]; este de remarcat faptul că simbolul somatic metaforic *grei la inimă* este abstractizat în celelalte limbi; în contextul de traducere românească, simbolul somatic *grei la inima* [-], are pondere negativă, greutatea semnificând pericolul, nepriceperea, răceala sufletească, căderea în păcat, rigiditatea etc. specifice pentru orice enoriaș sau muritor de rând, care

conștientizează faptele însă tacit fără a divulga sau a mărturisi cuiva: 4.4 *mâniați-vă dar nu greșiți; de cele ce ziceți in inimile voastre* [-], *în așternuturile voastre va căiți* (ro.) [3, 566] /*within your heart upon your bedand wholly silent be (eng.)* [5,p.37] / *Parlez en vos coeurs sur votre couche, puis taisez-vous (fr.)* [4] /*Riflettete nei vostri cuori, ma non peccate, adiratevi nei vostri giacigli, ma tacete (it*.) [6, 482] Versetul recheamă enoriașii să recunoască și să se căiască în inimile proprii și să nu mai greșească cu gândul, cu fapta sau cu vorba. Așadar, *inimă* [-] simbolizează sufletul omului nestatornic și viclean într-un fel, pentru că nu este în stare a spune adevărul decât sie însuși și preferă vorbele goale, mincinoase în schimbul adevărului dur și adesea crunt.

Ulterior, proorocul David menționează ajutorul acordat de Dumnezeu către muritori, luminând mințile necunoscătoare și neînțelepte cu versetul 4.6. Dar însemnatu-s-a peste noi lumina *feței* Tale, Doamne [+] !(ro.) [3, 566] /*Fais lever sur nous la lumière de ta face, ô Éternel (fr.)* [4] /*Many there be that say o who, will cause us good to see: The light Lord of thy countenance let ou us lifted (eng.)* [5, 37] /*Fuggita e da noi, o Signore, la luce del tuo volto* (it.) [6, 482]. Simbolul somatic *fața* [+] are pondere pozitivă cu dublă conotație:1.abstractă atunci când vorbim de echivalarea feței cu soarele care aduce lumină și căldură planetei pământ și 2. atunci când identificăm fața cu înțelepciunea și cunoașterea donată de Dumnezeu către necunoscători și nelegiuitori.

Și pentru că, după recunoașterea greșelilor și a păcatelor comise, omul se simte despovărat și într-un fel iertat, de aceea David vine cu o altă precizare, în versetul: 4.7 *Dat-ai veselie in inima mea* [+], *mai mare decat veselia pentru rodul lor de grâu, de vin si de untdelemn ce s-a înmultit*(ro.) [3, 566] / *4.8 Tu mets dans mon coeur plus de joie qu'ils n'en ont Quand abondent leur froment et leur moût (fr.)* [4] / *Thou has put gladness in my heart (eng.)* [5, 37] / *Gioia hai posto nel mio cuore*(it.) [6, 482] . Cu acest verset proorocul David exprimă starea emoțională de bucurie [+] și starea de bine a omului după despovărare de păcate fiind echivalată drept superioară față de bucuria avuțiilor și averilor pe care încercăm să le agonisim fiecare dintre noi de-a lungul vieții. Prin urmare, putem afirma că *inima* [+] în calitate de simbol somatic, care exprimă starea emoțională *bucurie, veselie* [+], semnifică: curățția sufletului [+], recunoașterea păcatelor [+], binefacerea [+], bunăvoința [+], credința în Dumnezeu [+] etc.

Proorocul David urmează cu o altă adresare de atenționare despre nelegiuitori și persoane neoneste, care în limba italiană sunt numiți *superbi (grandios, impunător, magnific, splendid)* în versetul: 5.5 *Nu vor sta călcătorii de lege in preajma ochilor* [+] *Tăi*.(ro.) [3, 566] / *(5:6) Les insensés ne subsistent pas devant tes yeux; Tu hais tous ceux qui commettent l'iniquité (fr.) [4] /Vain glorious fool before thine eyes shall never stand/5.6 non possono presentarsi i superbi davanti ai tuoi occhi* (it.) [6, 483] sinecdoca-simbolul somatic *ochi* are pondere pozitivă

[+] și, cel puțin, dublă conotație: 1.abstractă: dreptate, binefacere, respect față de lege etc.; 2. concretă: Dumnezeu sau persoana împuternicită să exercite funcția de a judeca sau a decide corectitudinea anumitor fapte. În continuare proorocul aduce justificări în alt verset în care somatismele îi sunt indispensabile: 5.9 Că nu este in *gura lor* [-] adevăr, *inima lor* [-] este deșartă; groapa deschisă *grumazul lor* [-], cu *limbile* lor *viclenesc* [-] (ro.) [3, 566] /(5.10) *Car il n'y a point de sincérité dans leur bouche; Leur coeur est rempli de malice, Leur gosier est un sépulcre ouvert, Et ils ont sur la langue des paroles, flatteuses (fr.)* [4] / *For there no truth is in his mouth, their inward part iniquities their throat an open sepulchre, their tongue is bent to flatteries (eng.)* [5, 38] /*Si, non c'è fermezza nella loro bocca: un baratro è il loro interno,sepolcro aperto è la loro gola, seminano rovina con le loro lingue* (it.) [6, 483]. Observăm că în contextul respectiv toate simbolurile somatice sunt cu pondere negativă [-] și impact emoțional, în care *gura, inima, grumazul, limbile* simbolizează deopotrivă: 1. minciună, neadevăr, neștiință, neînțelepciune, calomnie etc. 2. persoane nebinevoitoare, necumsecade, neîndurătoare, necredincioase, nestatornice, păgâne, ipocrite, perfide, șirete, care-și ascund adevărata lor intenție prin fățărnicie.

Proorocul, conștient de puterea influenței negative a persoanelor nebinevoitoare, vine cu o rugăminte față de Dumnezeu prin versetul: 6.2 *Vindecă-mă, Doamne, că s-au tulburat oasele mele* [-+] (ro.) [3, 566] / *Guéris-moi, Éternel! car mes os sont tremblants (fr.)* [4] */Pity me Lord, for I am weak. Lord heal me for my bones vexed me (eng.)* [5, 39] /*6.3guariscimi o Signore, poiché inaridite sono le mie ossa*(it.) [6, 483]. Așadar, observăm că simbolul-sinecdocă *oasele* poartă dublă conotație negativă/pozitivă și semnifică în acest context: nestatornicie, îngrijorare, preocupare, conștientizare, tulburare, temere, neliniște pentru faptele ce ar putea urma acesta fiind influențat de anturajul în care locuiește.

Învățătorul David vine cu o precizare despre starea sa emoțională de tristețe [-+] sufletească în versetul: 6.7 *Tulburatu-s-a de intristare ochiul meu* [-+], *îmbătrânit-am între toți vrăjmașii mei*(ro.) [3, 567] / *(6.8) J'ai le visage usé par le chagrin (fr.)* [4] /*Mine eye with grief is dim and old because of all mine enemies (eng.)* [5, 39] */6.8 E arrossato per il dolore il mio occhio, si è invecchiato per il partire il mio cuore* (it.) [6, 483] . Observăm că simbolul somatic-sinecdocă *ochiul* [-+] poartă conotație de supărare pentru neputința de a schimba lucrurile, acesta fiind obligat să conviețuiască alături de dușmanii săi și semnifică 1. pondere abstractă cu semnificațiile: clarviziune [+], înțelepciune [+], neliniște [-+], nesiguranță [-], tulburare [-] etc. 2. pondere concretă: ochii lui David și acesta în persoană.

Este oportun să menționăm calitatea pluridimensională a conotației biblice care poate apropria ponderea negativă, pozitivă sau mixtă, aceasta sesizabilă în următorul verset biblic din Psaltire: 7.9 *Sfârșească-se răutatea păcătoșilor*

și întărește pe cel drept, Cel ce cerci inimile [-+] *si rărunchii* [-+], *Dumnezeule drepte* (ro.) [3, 566] /*Toi qui sondes les coeurs et les reins, Dieu juste! (fr.)* [4] / *for thou who art the righteous God dost hearts and reins discern (eng.)* [5, 40] /*7.10 Giunga a termine la malizia degli empi*; *ma tu rendi stabile il giusto, poiché scrutatore dei reni e dei cuori è il giusto Dio* (it.) [6, 484].

Simbolurile somatice *inimile* [-+] si *rărunchii* [-+] posedă conotație mixtă pentru că acestea pot aparține oricăror persoane; însă specificarea pluralului pentru nelegiuiți și a singularului pentru binevoitori, denotă minoritatea înțelepciunii și majoritatea răutății, prin urmare, pluralul simbolurilor somatice *inimile* [-] si *rărunchii* [-] poate apropria conotație negativă, aparținătoare persoanelor nebinevoitoare. Concludem că aceste simboluri însușesc impactul emoțional cu semnificații enantiosemice: rău/bun, binevoitor/nebinevoitor, frumos/urât, înțelept/neînțelept, statornic/nestatornic, fățarnic/sincer, milos/nemilos etc. În acest context, ponderea simbolurilor somatice este evazivă și, în același timp, extensivă.

În versetul imediat următor: 7.10 *Ajutorul meu de la Dumnezeu, Cel ce mântuieste pe cei drepți la inimă* [+-] (ro.) [3, 566] / *(7:11) Mon bouclier est en Dieu, Qui sauve ceux dont le coeur est droit (fr.)* [4] / *For God my shield the right in heart he saved hath (eng.)* [5, 41] /7.11 *il mio scudo è il Dio eccelso, colui che salva i retti di cuore*(it.) [6, 484], proorocul David se are în vedere pe sine însuși atunci când vorbește de cel drept, o tendință caracterială comună exprimată prin conceptul *mândrie* [-+] ce apropriază în acest context semul *măreție* [-+].

Un exemplu biblic elocvent este chiar săvârșirea păcatului de adulter de către David, care, în calitate de împărat, a recurs la o viclenie să-și îndepărteze sluga și să comită adulterul cu soția slugii sale, apoi, fiind mustrat de conștiință a dedicat lui Dumnezeu Psalmul 50, de altfel unul dintre cei mai citiți psalmi din cultul și trebuințele religioase, probabil nu din întâmplare. În acest psalm proorocul David îl imploră și îl roagă pe Dumnezeu să-i ierte păcatele și să-i curețe sufletul și trupul. Versetul 50.9 *Auzului meu* vei da bucurie și veselie; bucura-se-vor *oasele mele cele smerite* (ro.) [3, 588] /51.10 *Annonce-moi l'allégresse et la joie, Et les os que tu as brisés se réjouiront*/51.8 *Of joy and of gladness do thou, make me to hear the voyce: that so the bones which thou hast broke may cheerfully rejoyce (eng.)* [5, 122] /51.10 *Fami risentire gioia e letizia, fa che esultino le ossa che ai fiaccato*(it.) [6, 505] reprezintă o stare emoțională în ascendență care întrunește emoții contrastive precum *tristețe, smerenie, modestie* cu pondere negativă [-] care se vor transformate de Dumnezeu în emoții pozitive [+] : bucurie, veselie, bunăstare. Simbolul somatic sinecdocă *ureche* exprimat implicit, abstract prin sintagma *auzul meu* [-+] care implică și calitatea concretă de a auzi și poartă pondere dedublată, reprezintă starea emoțională a proorocului predispus spre pozitivitate [+], bunăstare [+] și bucurie [+] în pofida faptei nelegiute săvârșite de

către acesta. Simbolul somatic sinecdotic *oasele mele cele smerite* [+] reprezintă proorocul David în calitate de persoană modestă [+], castă [+] și neprihănită [+], fapt ce denotă câteva caracteristici a întregii umanități și anume *lipsa de modestie* [-+], îl lăudăm(elogiem) pe Dumnezeu cu vorbele mai mult decât cu faptele.

Versetul 50.10. *Intoarce fața Ta* [+] *de la păcatele mele, și toate fărădelegile mele șterge-le* (ro.) [3, 588] /51.11 *Détourne ton regard de mes péchés, Efface toutes mes iniquités*/51.9 *From the beholding of my sin hide thou away thy face (eng.)* [5, 122] /51.11 *Distogli lo sguardo dai miei peccati, cancella tutte le mie colpe* (it.) [6, 505] reprezintă o altă adresare manifestată prin rugăminte către Dumnezeu de a fi oarecum indiferent la faptele sale în care simbolul somatic sinecdocă *fața* Ta [+] (în limbile franceză și italiană apare în calitate de *privire*) întrunește în sine dublă pondere: 1. particularul reprezentat de Dumnezeu și 2. universalul reprezentat de omenire pentru că noi suntem de fapt iertați prin prisma lucrătorilor bisericești. Aici este oportun să menționăm unitatea frazeologică comună mai multor limbi care denotă starea emoțională de indiferență redată cu ajutorul semioticii gestuale: *fermer les yeux sur quelque chose* [-] *(fair semblant de ne pas s'en apercevoir) (fr.)/turn a blind eye* [-] *to something (eng.) (a face pe orbul/a te face că nu vezi)/chiudere gli occhi* [-] *a qualcosa (it.)/a închide ochii* [-] *la ceva (ro.)*.

Ulterior versetul 50.11 *Inimă curată* [+] *zideste intru mine, Dumnezeule, și Duh drept înnoiește întru cele dinlăuntru ale mele.* (*ro*.) [3, 566] */ (51.12) O Dieu! crée en moi un coeur pur, Renouvelle en moi un esprit bien disposé (fr.) [4] /* 51.10 *A clean heart (Lord) in me create, also a spirit right in me renew (eng.)* [5, 122] / 51.12 *Un cuore puro crea in me, O Dio, in me rinuova uno spirito saldo* (it.) [6, 483] – reprezintă o altă cerere către Dumnezeu exprimată prin simbolul somatic, epitet, sinecdocă *inimă curată* [+], care apropriază calitate de obiect prin verbul *a zidi* și simbolizează: puritate, castitate, bunăcredință, virtute.

Antepenultimul verset al psalmului 50.18 „Jertfa lui *Dumnezeu*, duhul umilit; *inima înfrântă și smerită* [+] Dumnezeu nu o va urgisi" (ro.) [3, 566] / 51.17*O Dieu! tu ne dédaignes pas un coeur brisé et contrit (fr.)* [4] /51.17 *The sacrifices of the Lord, they are a broken spirite: God thou wilt not despise a heart that's broken and contrite (eng.)* [5, 123] /51.19 *Il mio sacrificio o Dio, è uno spirito contrito, un cuore contrito e umiliato tu non disprezzi o Dio*(it.) [6, 506] explică bunătatea lui *Dumnezeu* (în calitate de simbol somatic implicit) față de omenire exprimată prin semele: *ajutor* [+], *grație* [+], *har* [+], *îndurare* [+], *milă* [+], *milostivire* [+], în schimbul smereniei, evlaviei, pioșenie, supușeniei, exprimate cu ajutorul simbolului somatic *inima înfrântă și smerită* [+] ce poartă conotație pozitivă.

Analizând câteva dintre semnificațiile simbolurilor somatice din Psaltire, concludem că circumstanțele în care este utilizat simbolul somatic sunt decisive,

mai mult, somatismele apropriază ponderea, conotația și caracteristicile persoanei de referință. Prin urmare, orice somatism din Biblie, însușește calitatea de sinecdocă pentru faptul că întruchipează persoana în sine, însușindu-i trăsăturile caracteriale. Zicerile biblice poartă caracter universal în orice limbă nu le-am cita. Universalitatea și actualitatea gândurilor, ideilor și concepțiilor biblice creează o antiteză cu evoluția dinamică a lumii și a universului în general, pentru că până la urmă ceea ce este foarte important pentru omenire, nu suportă modificări prea mari și deci rămâne stabil, statornic, trainic și de neschimbat. Este oportun să menționăm că simplitatea și, în același timp, accesibilitatea simbolului somatic a făcut ca omul să recurgă la acesta încă din cele mai vechi timpuri, pentru a-și exprima gândurile, ideile, conceptele, obiectele, uneltele, trăsăturile caracteriale etc. Aplicând metode de analiză asupra simbolului somatic, concludem că identificarea și aprecierea verosimilă a acestuia este posibilă doar în circumstanțe textuale, datorită faptului că orice simbol somatic însușește trăsăturile distinctive ale obiectelor sau ale persoanelor de referință. Constatăm așadar utilitatea multidimensională a simbolului somatic declarându-l drept macrofigură multifuncțională.

BIBLIOGRAFIE:

1. MANOLII A. Textul religios: limbaje și sublimbaje. În: Limba română actuală: normă și diversitate stilistică. p.192- 199, Chișinău, 2018.
2. BĂRBULEANU A. Limbajul religios românesc actual. Craiova: Editura Universitaria, 2013.
3. BIBLIA, Complexul de Edituri al Bisericii Ortodoxe din Moldova, Chișinău 2004, ISBN 9975-9715-1-2
4. https://www.info-bible.org/lsg/19.Psaumes.html (accesat 17.03.2019).
5. THE WHOLE BOOK OF PSALMS, England, Quinta Press, 2013, 314 p.
6. LA GRANDE BIBBIA DEL GIUBILEO,a cura di G. Ravasi, Rossano, Edizione San Paolo 1997, 1151 p.
7. https://dexonline.ro/definitie/cap (accesat 17.03.19)
8. https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/face/32561/locution (accesat 17.03.19).
9. ZINGARELLI N. Vocabolario della lingua italiana, Edizione Mondolibri, Milano, 2005, 1248 p.
10. http://magazinistoric.ro/adevarul-despre-o-expresie-celebra-capul-cese-pleaca-sabia-nu-l-taie-1/ (accesat 20.03.19).
11. https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/head_1?q=head (accesat 23.03.2017).